

2025 ОНЫ ШАГНАЛД НЭР ДЭВШИГЧДИЙН МАТЕРИАЛЫН БҮРДЭЛ

2025 оны 12 дугаар сарын 17 өдөр

Улаанбаатар хот

1. ХЭЛ БОЛОН АМАН УЛАМЖЛАЛ, ИЛЭРХИЙЛЛҮҮД

D/d	Нэр дэвшигчийн овог, нэр -Нас -Хүйс -33 Нэгж --Өвийн төрөл зүйл -Хэдэн жил өвлөсөн
	-Баасанхүүгийн Цэрэндагва -35 настай, эр -Уртын дуучин, урлаг судлаач, улсын засуул, улсын бөх цоллогч, улсын морь цоллооч,
	Шагналд нэр дэвшүүлсэн үндэслэл бүхий Аймаг, Нийслэлийн Засаг даргын албан тооттой эсэх
	Албан бичгийн ирсэн огноо
	СӨҮТөвд хүлээн авсан огноо
Тийм	Өвлөн уламжлагчийн иргэний үнэмлэхний хуулбар
Тийм	Баг, хороо, сум дүүргийн Засаг даргын албан бичиг
Тийм	Ур чадварын өндөр түвшинд өвлөгчөөр бүртгэгдсэн
Тийм	Дүрс бичлэг/ минут
Тийм	Гэрэл зураг/ш
Тийм	Баримт бичиг
	Бусад
Тийм	Дотоод
Тийм	Гадаад
Тийм	Дотоод
Тийм	Гадаад
Тийм	Дотоод
Тийм	Гадаад
Тийм	Шавь сургалт/хэд
Тийм	Судалгаа шинжилгээ хийсэн
Тийм	Холбогдох/Төрийн байгууллагатай хамтран ажиллах

Төв аймгийн Зуунмод сумын уугуул, Нийслэлийн Баянгол дүүргийн харьяат, уртын дуучин, урлаг судлаач, улсын засуул, улсын бөх цоллогч, улсын морь цоллооч, Монгол улсын соёлын тэргүүний ажилтан Баасанхүүгийн Цэрэндавга

Танилцуулга

Боржигин овогт Баасанхүүгийн Цэрэндавга нь 1990 оны 02 сарын 05нд Түшээт хан аймгийн Дархан чин вангийн хошуу буюу одоогийн Төв аймгийн Зуунмод суманд төрсөн.

Боловсрол:

1998-2006 онд Налайх дүүргийн ЕБС “Чандмань цогцолбор”

2006-2009 онд Соёлын дээд сургуулийн Мэргэжлийн боловсролын сургуулийг уртын дуучин мэргэжлээр

2010-2014 онд Соёл урлагийн их сургуулийг Гоцлон дуулаач мэргэжлээр /Бакалавр/

2020-2022 онд Соёл урлагийн их сургуулийг Урлаг судлаач мэргэжлээр /Магистр/ МУГЖ Б.Батболд багшийн удирдлаган дор тус тус суралцаж төгссөн.

Ажлын туршлага:

2014 оноос Монголын үндэсний бөхийн холбооны жаяг дэгийн багийн гишүүн

2016-2017 Налайх дүүргийн Соёлын ордонд Соёлын менежер

2018-2022 онд Монголын уртын дууны холбооны удирдах зөвлөлийн гишүүн

2022 оноос Монголын уртын дууны холбооны Гүйцэтгэх захирал

Шагнал урамшуулал:

2021 онд Улсын морь цоллооч цол зэрэг

2021 онд Улсын бөх цоллогч, улсын засуул цол, зэрэг

2024 онд Баянгол дүүргийн “Хүмүүнлэг гэр бүл”

2024 онд Төв аймгийн Хүндэт тэмдэг

2025 онд Монгол улсын засгийн газрын шагнал “Соёлын тэргүүний ажилтан” хүндэт тэмдэг

Утас: 88175534 **Мэйл хаяг:** Baasankhuutserendagva@gmail.com

УРТЫН ДУУЧИН, УРЛАГ СУДЛААЧ, ҮНДЭСНИЙ БӨХИЙН УЛСЫН ЗАСУУЛ,
УЛСЫН БӨХ ЦОЛЛОГЧ, УЛСЫН МОРЬ ЦОЛЛООЧ МОНГОЛ УЛСЫН СОЁЛЫН
ТЭРГҮҮНИЙ АЖИЛТАН БААСАНХҮҮГИЙН ЦЭРЭНДАГВЫН ТОВЧ НАМТАР

Б.Цэрэндагва нь Түшээт хан аймгийн Дархан чин вангийн хошуу буюу одоогийн Төв аймгийн Зуунмод суманд 1990 онд төрсөн. Эхнэр, охин, хүүгийн хамт ам бүл дөрвүүлээ амьдардаг. 1998-2006 онд ЕБС “Чандмань цогцолбор” сургууль, 2006-2009 онд Соёлын дээд сургуулийн Мэргэжлийн боловсролын сургуулийг “Уртын дуучин” мэргэжлээр, 2010-2014 онд СУИС-ийн ХУС-ийг “Гоцлон дуулаач” мэргэжлээр, 2020-2022 онд СУИС-ийг Урлаг судлалын ухааны магистраар МУГЖ Б.Батболд багшийн удирдлаган дор тус тус суралцаж төгссөн. Налайх дүүргийн соёл, урлагийн ордны уртын дууны багш Э.Хүрэлбаатарын санаачлан Морин хуур, уртын дуу үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд жил бүр уламжлан зохиодог “Хууртай мөнхрөх аялгуу” уртын дууны уралдаанд 2008 онд Тэргүүн байр, 2009 онд Тэргүүн байр, 2010 онд Шилдгийн шилдэг Гранпри шагнал, 2011 онд Монгол улсын төрийн шагналт, Ардын жүжигчин, Хөдөлмөрийн баатар, XX зууны манлай уртын дууч Н.Норовбанзадын нэрэмжит “Уяхан замбуу тивийн наран” уртын дууны уралдаанд “Монголын уртын дууны холбоо”-ны нэрэмжит шагнал, ӨМӨЗО-ы Тунглио хотод зохиогдсон Хорчин ардын дууны уралдаанд гутгаар байр, ӨМӨЗО-ы Хөх хотод зохиогдсон “Талын содон аялгуу” анхдугаар уралдаанд шилдэг аравт тус тус шалгарсан. 2009 онд ангийн хамт олонтойгоо “Нар аргамжсан аялгуу”, 2012 онд Налайх дүүрэгтээ СТА Б.Гансүхтэй хамтран “Омогшил”, “Ээжтэй орчлон” тайлан тоглолтуудаа хийсэн. 2014 онд СУИС-ийн ХУС-ийн эрдмийн зөвлөлөөс зохион байгуулдаг оюутны эрдэм шинжилгээний хуралд “Монгол дуунд Х гийгүүлэгчийн үүрэг оролцоо” сэдвээр амжилттай оролцож Тэргүүн байр эзэлсэн. Оюутан ахуй цагаас уран бүтээлийнхээ гарааг эхэлж яруу найрагч Н.Баянмөнхийн шүлэг, СТА, дуучин А.Анхбаярын аялгуу “Хонгор жаахан Дүүриймаа”, “Хурдан хар”, С.Болдын шүлэг, хөгжмийн зохиолч МУУГЗ Д.Цэвээнравдангийн хөгжим “Аавын мөртэй нутаг”, Ч.Ням-Очирын шүлэг, З.Ширнэнгийн аялгуу “Халхын хүлэг”, Н.Баянмөнхийн шүлэг, МУГЖ дуучин Ч.Бат-Эрдэнийн аялгуу “Зандансүрэнгийн загал”, “Баяндэлгэр уул минь”, ангийн хамт олонтойгоо дуулсан Н.Баянмөнхийн шүлэг, МУУГЗ Д.Цэцэрлэгийн хөгжим “Уртын сайхан дуу минь”, дуучин Баттөрийн Болормаатай хамтран Ганбаатарын үг, ая “Сэтгэлийн үг”, Хөгжмийн зохиолч Ш.Өлзийбаярын

хөгжим “Сайхан чамдаа”, СТА, дуучин Э.Төрмандахын үг, ая “Туулан жаргана хоёулаа”, СТА Ч.Хүрэлээгийн үг, ая “Хань минь”, Говь-Алтай аймгийн Цээл сумын сүлд дуу болох “Цэнгэлийн өлгий Цээл”, Өвөрхангай аймгийн Бат-Өлзий сумын сүлд дуу болох МУУГЗ Бямбаярын аялгуу, Н.Баянмөнхийн шүлэг, МУГЗ Найданжавын хөгжим “Хайрлан дурламаараа” Н.Баянмөнхийн шүлэг, МУУГЗ Т.Сэр-Одын хөгжим “Ижий ээлтэй орчлон” зэрэг дуунуудыг дуулж хамтарсан 4 дуутай теле зохиомж бүхий “Хонгор жаахан Дүүриймаа” уран бүтээлийн цомог гаргасан. “Сэтгэлийн үг” уран бүтээлийн тоглолтоо Дундговь аймгийн Хулд сум, Говь-Алтай аймгийн Цээл сумдад 2 удаа амжилттай тоглосон. СТА, дуучин А.Мөнхбат, Д.Бурмаа, Э.Төрмандах, Б.Цолмонбаяр нарын аялан тоглолтонд хөтлөгч, дуучнаар оролцож Төв, Дундговь, Өмнөговь, Архангай, Булган, Завхан, Хэнтий аймгийн бүх сумдаар уран бүтээлээ хүргэж явсан. Мөн УИХ-ын гишүүн, Эрчим хүчний сайд асан Ц.Даваасүрэн, УИХ-ын гишүүн, ХХААХҮ-ийн сайд асан Ч.Улаан, УИХ-ын гишүүн асан Ц.Анандбазар нарын орон нутаг тойрогтоо ажиллах ажлын хэсэгт багтаж Хөвсгөл, Булган, Сүхбаатар аймгийн сумдаар ая дуугаа өргөж явсан. Уртын дуугаа сурталчилж ОХУ-ын Москва хот, БНХАУ-ын Нанжин, Шанхай хотуудад олон улсын наадмуудад амжилттай оролцсон. 2014 онд Үндэсний бөхийн манлай засуул Б.Батболд багш нь МҮБХ-ы жаяг дэгийн багийн хуралд дагуулан очиж бөхийн цол дуудуулж шалгуулснаар сумын цолтон болон залуу бөхчүүдийн барилдаан, аймаг, цэрэг, улсын цолтой бөхчүүдийн заал танхимын барилдаануудад засуул хийж, цол дуудаж эхлэн улмаар 2016 онд МҮБХ-ноос зохион байгуулсан бөхийн цол дуудаачдын улсын IV-р уралдаанд амжилттай оролцож Тэргүүн байр эзэлж Гранпри шагнал болох Булган аймгийн Бугат сумын харьяат, улсын хүндэт засуул Дэжидийн Пүрэвсүрэнгийн нэрэмжит “Эрхэм дээд” шагналыг хүртсэн. Улсын баяр наадамд 2016 оноос эхэлж засуулаар ажилласан бөгөөд 2017 онд 3-ын даваанд баруун талын дагавар магнай Улсын арслан П.Бүрэнтөгс, 2018 онд 3, 5-ын даваанд баруун, зүүн талын дагавар магнай Улсын аварга Ч.Санжаадамба, 2019 онд 3-ын даваанд зүүн талын дагавар магнай Улсын аварга С.Мөнхбат, 2020 онд 3-ын даваанд зүүн талын дагавар магнай Улсын аварга Ч.Санжаадамба, 5-ын даваанд зүүн талын тэргүүн магнай Улсын аварга Н.Батсуурь, 2021 онд 3-ын даваанд баруун талын дагавар магнай Улсын аварга Э.Оюунболд, 5-ын даваанд Улсын заан Н.Жаргалбаяр, 2022 онд 3-ын даваанд баруун талын дагавар магнай Улсын аварга С.Мөнхбат, 5-ын даваанд Улсын аварга П.Бүрэнтөгс, 7-ийн даваанд Улсын арслан Ц.Содномдорж, 2023 онд 3-ын даваанд баруун талын дагавар магнай улсын аварга Г.Эрхэмбаяр, 5-ын даваанд улсын арслан Ц.Содномдорж, 2024 онд 3-ын даваанд баруун талын дагавар магнай Улсын аварга Г.Эрхэмбаяр, 5-ын даваанд Улсын арслан Б.Орхонбаяр, 2025 онд 3-ын даваанд баруун талын дагавар магнай Улсын аварга О.Хангай, 5-ын даваанд Улсын арслан Ц.Содномдорж нарын цолыг тус тус дуудаж засуулаар ажилласан бөгөөд 2021 онд МҮБХ-ы Тэргүүлэгчдийн хурлын шийдвэрээр “Улсын засуул”, “Улсын бөх цоллогч” цол, зэрэг хүртсэн. Мөн СТА Э.Хүрэлбаатар багшаасаа хурдан морины цолыг суралцаж улс, бүсийн наадам болон аймаг, сумдын баяр наадамд сүүлийн 10 жил дараалан морины цол дуудаж 2021 онд “Улсын морь цоллооч” цол хүртсэн. 2016-2017 онд Налайх дүүргийн Соёл, урлагийн ордонд Соёлын менежерээр ажилласан бөгөөд ажиллах хугацаандаа Э.Хүрэлбаатар багшийнхаа санаачилсан Налайх дүүргийн “Түмний эх” уртын дууны холбоог

байгуулах ажилд гар бие оролцож менежерээр сонгогдон ажилласан. 2016 онд Дундговь аймгийн Адаацаг сумын нутагт уртын дууны баримтат киноны зураг авалтанд “Жаргалтайн дэлгэр, Эртний сайхан, Түмэн эх” зэрэг дуунуудаар СТА Ю.Дагдан, Э.Хүрэлбаатар нарын зэрэг уртын дуучид “Түмний эх” холбооны хамт олонтой хамтран оролцсон. Мөн “Итгэлийн нар” хандивын тоглолтыг амжилттай зохион байгуулж тоглолтын орлогыг Налайх дүүргийнхээ нэг иргэний бөөр шилжүүлэн суулгах эмчилгээний зардалд хандивласан. МУГЖ Б.Батболд багшийнхаа жил бүр уламжлан зохион байгуулдаг “Өнө” төвийн уртын дууны сургалтанд хамрагдаж туршлага хуримтлуулахаас гадна жил бүрийн улсын баяр наадмын нээлтэнд уртын дуугаараа оролцож байна. 2020 онд Дорнод аймгийн Боловсрол, соёл, урлагийн газраас зохион байгуулсан Уртын дуу, Морь, бөхийн цолны цахим сургалтанд Бөхийн цол, засуулын талаар цэцэрлэг, сургууль, соёлын төв зэрэг албан байгууллагын 50-иад хүнд сургалт явуулж сургагч багшаар ажилласан. Мөн өөрөө уртын дуу, морь, бөхийн цол, засуулын сургалт явуулж цөөнгүй шавь нартай болсон бөгөөд шавь нараас нь Л.Анхболд, О.Билэгсайхан нар “Улсын засуул”, У.Эрдэнэбаатар, Н.Бямбадорж, Х.Ундрахбаяр, Б.Пүрэвтогтох, Э.Сугар, М.Одонбаяр нар “Улсын дэд засуул” болсон. О.Гансүх, Ө.Хүрэлбаатар, Б.Батболд, Л.Эрдэнэболд, Ц.Даваахүү, Т.Батдэлгэр, Б.Баасанхүү нар МҮБХ-ны жаяг дэгийн багийн засуулаар ажиллаж байна. Мөн шавь нараас О.Гансүх, А.Хатанбаатар нар “Улсын морь цоллооч” цол хүртсэн. Мөн аймгийн цоллооч засуул 6, аймгийн засуул 10 төрөн гарсан. “Тонж манлай 21” төслийг санаачлан үндэсний бөхийн засуул, бөх цоллооч, морь цоллооч, гийнгоо марзай төрлүүдээр Дорнод, Архангай, Увс, Төв аймгийн төв дээр болон Төв аймгийн Эрдэнэ, Баян, Заамар, Өндөрширээт, Зуунмод, Баяндэлгэр, Өмнөговь аймгийн Ханбогд, Номгон, Ховд аймгийн Дарви, Говь-Алтай аймгийн Цээл, Өвөрхангай аймгийн Төгрөг, Бүрд, Архангай аймгийн Эрдэнэмандал, Батцэнгэл, Эрдэнэбулган, Дорнод аймгийн Хэрлэн, Цагаан-Овоо, Баяндун зэрэг сумдуудад тус бүр 5 хоногийн танхимын сургалт зохион байгуулж хүүхэд том хүн нийлсэн 1000 гаруй хүнд анхан шатны болон танин мэдэхүйн мэдлэг олгож үндэсний бөх, засуулын ажлаа сурталчилсан. Мөн МҮБХ-ны Европ дахь салбар холбооны засуулуудыг бэлтгэх сургалтыг цахимаар 1 удаа, танхимаар 1 удаа амжилттай явуулж улмаар Швейцарын Женев хотноо Бүрэн эрхт Монгол улсаас Швейцарын холбооны улсад суугаа элчин сайдын яам, МҮБХ, МҮБХ-ны Европ дахь салбар холбоо, Да са групп хамтран зохион байгуулсан XVII жарны модон луу жилийн сар шинийн барилдаанд шавь нарын хамт засуулаар ажиллаж соёлын өвөө сурталчилсан. Сургалтандаа зориулж 2024 онд “Тонж манлай” гарын авлага гаргасан. 2021 онд Монголын шагайн харвааны холбооноос зохион байгуулсан Дундговь аймгийн харьяат, аймгийн гоц мэргэн харваач Ц.Ганхуягийн зохиол “Шагайн харвааны ерөөл”-ийг хэн уран яруу хэлэх вэ? Уралдаанд 2-р байр, 2023 онд алдарт уртын дуучин С.Дамчаагийн нэрэмжит уртын дуучдын улсын уралдаанд Ардын жүжигчин Ч.Шархүүхэний нэрэмжит шагнал хүртсэн. 2024 онд Баянгол дүүргийн “Хүмүүнлэг гэр бүл”, Төв аймгийн “Хүндэт тэмдэг”, 2025 онд Монгол улсын засгийн газрын шагнал “Соёлын тэргүүний ажилтан” хүндэт тэмдгээр тус тус шагнуулсан. Мөн 2025 оны Нүүдэлчин дэлхийн соёлын наадамд Нийслэлийн багт амжилттай оролцож багаараа Тэргүүн байр эзэлсэн. 2021 оноос эхлэн Монголын уртын дууны холбооны гүйцэтгэх захиралаар ажиллаж байна.

Яруу найрагч Д.Ууганбаатарын “Хүчит бөхчүүдийн хийморьлог дуулал” цомогт “Хан хөхийн харилтгүй аат арслан” дуунд тухайн бөхийн цолыг, СТА А.Анхбаяр дуучны “Домогт аварга” дуунд Монгол улсын дархан аварга Х.Баянмөнхийн цолыг, Архангай аймгийн Батцэнгэл сумын харьяат, Аймгийн алдарт уяач Чүлтэмсүрэнгийн хурдан хар моринд зориулсан “Халхын хүлэг” дуунд морины цолны хэсэг, Морин хуурч, хөөмэйч А.Маргадын магтаалд морины цолны хэсэг дуудаж тус тус оролцсон бөгөөд мөн телевиз, радиогийн олон арван нэвтрүүлгүүдэд өөрийн уран бүтээлүүд болон уртын дуу, ардын дуу, ерөөл магтаал, морь, бөхийн цол, засуулын ажил, ардын язгуур урлагаа сурталчилж оролцсон.

1. Эртний сайхан
2. Дуртмал сайхан
3. Төрийн түмэн эх
4. Тунгалаг тамир
5. Асрын өндөр
6. Жаргалтайн дэлгэр
7. Хуур магнай
8. Тэгш таван хүсэл
9. Ар хөвчийн унага
10. Хоёр бор
11. Өлзий төвшин уулс
12. Эр бор харцага
13. Идэр жинчин
14. Хоёр халиун морь
15. Эрдэнэ засгийн унага
16. Их сайхан халиун
17. Амбан цэцэн хааны хүлэг
18. Алиа саарал
19. Хөх өндрийн өвгөн шувуу
20. Дөмөн
21. Хүрэн толгойн сүүдэр
22. Цомбон туурайтай хүрэн
23. Хулст нуур
24. Жороо баахан улаан
25. Торой банди
26. Хөөрхөн халиун
27. Саруул талбай
28. Зээргэнтийн шил
29. Сүндэр уул
30. Урьхан хонгор салхи
31. Найрын дуу
32. Нарийн сайхан хээр
33. Хөглөг хангайн бараа
34. Шалзат баахан шарга

35. Өнчин цагаан ботго
36. Уяхан замбуу тивийн наран
37. Оломгүй далай
38. Мандал жуужаа
39. Хурдан сайхан
40. Сэвхэт бор
41. Жаахан шарга
42. Гандан уулын цэцэг
43. Дүүжий хуар
44. Энх мэндийн баяр
45. Хүзүү нь алаг шаазгай

Монгол ардын дуу

1. Сандуутай мод
2. Самрын гурван толгой
3. Сийлэн бөөр
4. Судгийн ногоо
5. Хөх торгон дээл
6. Гандан уулын цэцэг
7. Эрүү цагаан болжмор
8. Гоож нан аа
9. Гандий мод
10. Хоожиймаа

Ерөөл магтаал

1. Хуримын ерөөл
2. Бэр гуйх ерөөл
3. Гэрийн ерөөл
4. Хүүхдийн даахины ерөөл
5. Шинэ байр, байшингийн ерөөл
6. Цагаан сарын ерөөл
7. Уяачийн ерөөл
8. Шагайн харвааны ерөөл
9. Алтайн магтаал
10. Гал шарын магтаал зэрэг уран бүтээлүүдтэй.

2008 онд “Хууртай мөнхрөх аялгуу” уртын дууны уралдаанд Тэргүүн байр

2009 онд “Хууртай мөнхрөх аялгуу” уртын дууны уралдаанд Тэргүүн байр

2010 онд “Хууртай мөнхрөх аялгуу” уртын дууны уралдаанд Шилдгийн шилдэг Гранпри шагнал

2011 онд Монгол улсын төрийн шагналт, Ардын жүжигчин, Хөдөлмөрийн баатар, ХХ зууны манлай уртын дууч Н.Норовбанзадын нэрэмжит “Уяхан замбуу тивийн наран” уртын дууны уралдаанд “Монголын уртын дууны холбоо”-ны нэрэмжит шагнал

2014 онд СУИС-ийн ХУС-ийн эрдмийн зөвлөлөөс зохион байгуулдаг оюутны эрдэм шинжилгээний хуралд “Монгол дуунд Х гийгүүлэгчийн үүрэг оролцоо” сэдвээр амжилттай оролцож Тэргүүн байр

2015 онд ӨМӨЗО-ы Хөх хотод зохиогдсон “Талын содон аялгуу” анхдугаар уралдаанд шилдэг аравт

2016 онд Бөхийн цол дуудаачдын улсын IV уралдаанд Тэргүүн байр эзэлж Гранпри шагнал болох Булган аймгийн Бугат сумын харьяат, улсын хүндэт засуул Дэжидийн Пүрэвсүрэнгийн нэрэмжит “Эрхэм дээд” шагналыг хүртсэн.

2018 онд Өвөрмонголын Тунглио хотод зохиогдсон Хорчин ардын дууны уралдаанд гутгаар байр

2021 онд Монголын шагайн харвааны холбооноос зохион байгуулсан Дундговь аймгийн харьяат, аймгийн гоц мэргэн харваач Ц.Ганхуягийн зохиол “Шагайн харвааны ерөөл”-ийг хэн уран яруу хэлэх вэ? Уралдаанд Дэд байр

2023 онд Алдарт уртын дуучин С.Дамчаагийн нэрэмжит уртын дуучдын улсын уралдаанд Ардын жүжигчин Ч.Шархүүхэний нэрэмжит шагнал тус тус хүртсэн.

2020 онд Дорнод аймгийн Боловсрол, соёл, урлагийн газраас зохион байгуулсан Уртын дуу, Морь, бөхийн цолны цахим сургалтанд Бөхийн цол, засуулын талаар цэцэрлэг, сургууль, соёлын төв зэрэг албан байгууллагын 50-иад хүнд сургалт явуулж сургагч багшаар ажилласан.

2023, 2024 онуудад Уртын дуу, ардын урлагаа сурталчилж ОХУ-ын Москва хот, БНХАУ-ын Нанжин, Шанхай хотуудад олон улсын наадмуудад амжилттай оролцсон.

2025 онд Соёл, урлаг, аялал жуулчлал, залуучуудын яамнаас уламжлал болгон зохион байгуулдаг “Нүүдэлчин” Дэлхийн соёлын наадамд дүүрэг, нийслэлээ төлөөлөн оролцож багаараа Тэргүүн байр эзэлж, шавь нараас Төв аймгийн Эрдэнэ сумын харьяат Л.Мөнхбаяр, Архангай аймгийн Хотонт сумын харьяат Х.Өсөхбаяр нар Шилдэг Өвлөн суралцагч хүүхдээр шалгарсан.

2023 оноос эхлэн Үндэсний бөхийн засуул, бөх цоллооч, морь цоллооч, гийнгоо марзай төрлүүдээр Монгол орныхоо 21 аймаг, 330 гаруй сумдад сургалт зохион байгуулахаар зорилго тавин “Тонж манлай 21” төслийг санаачилж одоогоор Дорнод, Архангай, Увс, Төв аймгуудын төв дээр болон Төв аймгийн Эрдэнэ, Баян, Заамар, Өндөрширээт, Зуунмод, Баяндэлгэр, Өмнөговь аймгийн Ханбогд, Номгон, Ховд аймгийн Дарви, Говь-Алтай аймгийн Цээл, Өвөрхангай аймгийн Төгрөг, Бүрд, Архангай аймгийн Эрдэнэмандал, Батцэнгэл, Эрдэнэбулган, Дорнод аймгийн Хэрлэн, Цагаан-Овоо, Баяндун зэрэг сумдуудад тус бүр 5 хоногийн танхимын сургалт зохион байгуулж нийтдээ 20000 гаруй километр зам туулж хүүхэд том хүн нийлсэн 1000 гаруй өвлөн уламжлагчид, хүүхэд залуусд анхан шатны болон танин мэдэхүйн мэдлэг олгож соёлын биет бус өвийн эх хэл аман уламжлал ба түүний илэрхийллийн айд хамаарах уртын дуу, морины цол, гийнгоо марзай, бөхийн цол, зэргийг зааж түгээн дэлгэрүүлж засуулын ажил, ардын урлагаа сурталчилсан. Мөн МҮБХ-ны Европ дахь салбар холбооны засуулууд, цоллоочдыг бэлтгэх сургалтыг цахимаар 1 удаа, танхимаар 1 удаа амжилттай явуулж улмаар Швейцарын Женев

хотноо Бүрэн эрхт Монгол улсаас Швейцарын холбооны улсад суугаа элчин сайдын яам, МҮБХ, МҮБХ-ны Европ дахь салбар холбоо, Да са групп хамтран зохион байгуулсан XVII жарны модон луу жилийн сар шинийн барилдаанд шавь нарын хамт засуулаар ажиллаж бөхийн цол дуудан соёлын өвөө сурталчилсан.

Шавь нараас нь Л.Анхболд, О.Билэгсайхан нар “Улсын засуул”, У.Эрдэнэбаатар, Н.Бямбадорж, Х.Ундрахбаяр, Б.Пүрэвтогтох, Э.Сугар, М.Одонбаяр нар “Улсын дэд засуул” болсон. О.Гансүх, Ө.Хүрэлбаатар, Б.Батболд, Л.Эрдэнэболд, Ц.Даваахүү, Т.Батдэлгэр, Б.Баасанхүү нар МҮБХ-ны жаяг дэгийн багийн засуулаар ажиллаж байна. Мөн шавь нараас О.Гансүх, А.Хатанбаатар нар “Улсын морь цоллооч” цол хүртсэн. Мөн аймгийн цоллооч засуул 13, аймгийн засуул 18 төрөн гарсан.

2024 онд Соёл, урлаг, аялал жуулчлал, залуучуудын яамнаас зохион байгуулсан төслийн сонгон шалгаруулалтанд “Тонж манлай 21” төслөөрөө амжилттай оролцож шалгаран төслийн хүрээнд “Тонж манлай 21” сургалтандаа зориулж “Тонж манлай” гарын авлага ном гаргасан.

1. Соёлын биет бус өвийг үндэсний болон дэлхийн хэмжээнд сурталчлан алдаршуулах, түгээн дэлгэрүүлэхэд онцгой хувь нэмэр оруулсан өвлөн уламжлагчийн үндэсний болон олон улсын хэмжээнд зохион байгуулагдсан уралдаан, тэмцээнд амжилт гаргасан байдал:

 МҮБХ-НЫ ЕВРОП ДАХЬ САЛБАР ХОЛБОО
СУРГАЛТ, ЧУУЛГАН

ЗАСУУЛЫН ЦАХИМ СУРГАЛТ

Үндэсний бөхийн засуулын тухай үндсэн ойлголт
Дүрмийн хичээл
Бөхийн цол дуудлага УГ, АЯ

ҮНДЭСНИЙ БӨХИЙН ЗАСУУЛ БЭЛТГЭХ ЦАХИМ СУРГАЛТАНД УРЬЖ БАЙНА.
ЭНЭХҮҮ СУРГАЛТАНД ДАРААХ ХАЯГААР БҮРТГҮҮЛНЭ:
MGLWRESTLING23@GMAIL.COM, ФЭЙСБҮҮК: ЦОГНЭМЭХ СОРКОВ
БҮРТГЭЛИЙН ХУРААМЖ 10 ЕВРО /10 ФРАНК/;
Зохин байгуулагч: МҮБХ-ны Европ дахь салбар холбоо

Тонж Манлай 21

ТӨСЛИЙН ХҮРЭЭНД МОНГОЛЫН ҮНДЭСНИЙ БӨХИЙН ХОЛБООНЫ ЕВРОП ДАХЬ САЛБАР ХОЛБООНЫ ЗАСУУЛЧУУД БЭЛТГЭХ ЦАХИМ СУРГАЛТ

СУРГАГЧ БАГШ:
УРТЫН ДЭЭЧИН, УЛСЫН МОРЬ, БӨХ ЦОЛЛООЧ Б.ЦЭРЭНДАГВА

СУРГАЛТЫН ТӨРӨЛ:
- ҮНДЭСНИЙ БӨХИЙН ЗАСУУЛЫН ТУХАЙ ҮНДЭСН ОЙЛГОЛТ, ДҮРМИЙН ХИЧЭЭЛ
- БӨХИЙН ЦОЛ ДУУДАГА БЭЛЭЭ УГ, АЯ ДАН

ДЭМНИГЧ БАЙГУУЛЛАГА:
МОНГОЛЫН ҮНДЭСНИЙ БӨХИЙН ХОЛБОО

ДАВАА-ПҮРЭВ ГАРАГ:
2023 ОНЫ 11 САРЫН 13-16НЫ ХООРОНД

- 15 -

**ҮНДЭСНИЙ БӨХИЙН ЗАСУУЛ, ГАРЫН ДАА, ХӨЛИЙН ЦЭЦ
БЭЛТГЭХ ЦАХИМ СУРГАЛТАНД УРЬЖ БАЙНА.**

ЭНЭХҮҮ СУРГАЛТАНД ДАРААХ ХАЯГААР БҮРТГҮҮЛНЭ:

**ФЭЙСБУК ХАЯГ: БААСАНХҮҮГИЙН ЦЭРЭНДАГВА, ЦОГНЭМЭХ СОРКОВ
И-МЭЙЛ ХАЯГ: MGLWRESTLING23@GMAIL.COM**

БҮРТГЭЛИЙН ХУРААМЖ ТУС БҮР 15 ЕВРО /15 ФРАНК/:

ЗОХИОН БАЙГУУЛАГЧ: МҮБХ-НЫ ЕВРОП ДАХЬ САЛБАР ХОЛБОО

Тогонж Манлай 21

**ТӨСЛИЙН ХҮРЭЭНД МОНГОЛЫН ҮНДЭСНИЙ БӨХИЙН
ХОЛБООНЫ ЕВРОП ДАХЬ САЛБАР ХОЛБООНЫ
ЦАХИМ СУРГАЛТ**

СУРГАГЧ БАГШ:

УРТЫН ДУУЧИН, УЛСЫН МОРЬ,

БӨХ ЦОЛООЧ **Б.ЦЭРЭНДАГВА**

БӨХИЙН АХЛАХ ТАЙЛБАРЛАГЧ

С.ГАНТӨР

СУРГАЛТЫН ТӨРӨЛ:

- ҮНДЭСНИЙ БӨХИЙН ЗАСУУЛЫН ТУХАЙ
ҮНДСЭН ОЙЛГОЛТ, ДҮРМИЙН ХИЧЭЭЛ
- БӨХИЙН ЦОЛ ДУУДАГА БҮЮУ ҮГ, АЯ ДАН
- ГАРЫН ДАА, ХӨЛИЙН ЦЭЦ

ДЭМЖИГЧ БАЙГУУЛЛАГА:

МОНГОЛЫН ҮНДЭСНИЙ

БӨХИЙН ХОЛБОО

СУРГАЛТЫН ОГНОО:

ЗАСУУЛЫН СУРГАЛТ:

2024 ОНЫ 6 САРЫН 20, 22, 23 - НД

ГАРЫН ДАА, ХӨЛИЙН ЦЭЦИЙН СУРГАЛТ:

2024 ОНЫ 6 САРЫН 20, 23 - НД 18 ЦАГТ

2. Соёлын биет бус өвийг сурталчлах, түгээн дэлгэрүүлэх чиглэлээр дотоод, гадаадад зохион байгуулагдсан арга хэмжээнд идэвхтэй оролцсон байдал:

Мөн Б.Цэрэндагва нь олон олон баяр наадмуудад хурдан морь цоллооч, үндэсний бөх цоллож наа

3. Өөрийн санаачилгаар соёлын биет бус өвийг сурталчлах, түгээн дэлгэрүүлэх чиглэлээр дотоод, гадаадад арга хэмжээ зохион байгуулсан байдал:

Тонж манлай 21" төслийг хэрэгжүүлж Соёлын биет бус өвийн эх хэл, аман уламжлал ба түүний илэрхийллийн айд хамаарах Бөхийн цол, Морины цол, /Гийнгоо Марзай/ -г өвлүүлэн уламжлуулах, түгээн дэлгэрүүлэх, улмаар 21 аймаг, бүх сумдын цоллооч нарыг бэлтгэх, бөхийн цол, морины цолыг баталсан дүрэм, журам, ардын уламжлалтай хослуулан хэрхэн цоллох ур чадварыг сайжруулах, онцгой авьяас чадвартай шилдэг морь, бөх цоллооч нарыг тодруулан гаргах, тэдний авьяасыг нээн илрүүлэх, харилцан туршлага солилцох болон Монгол үндэсний бөхийн засуул, морь, бөх цоллооч нарын залгамж халааг бэлтгэж байна.

Уг төслийн хүрээнд дараах зорилтыг дэвшүүлэн ажиллаж амжилттай гүйцэтгэлээ. Үүнд:

1. “Тонж манлай 21” сургалтын гарын авлага боловсруулан хэвлүүлэх
2. “Тонж манлай 21” орон нутгийн сургалт

Зорилт нэгийн хүрээнд: “Тонж манлай 21” сургалтын гарын авлагыг 1). Үндэсний бөхийн засуул, 2). бөх цоллооч, 3). Морь цоллоочдод зориулсан агуулгын хүрээнд боловсруулсан.

Энэхүү гарын авлагыг 1000 ширхэгийг хэвлүүлж сургалтад ашиглаж байна. Энэхүү гарын авлага нь цаашид үндэсний бөхийн засуул, бөх цоллооч, морь цоллоочоор ажиллах хүсэл сонирхолтой хүүхэд залуучууд, ардын авьяастнууд мөн судлаачдад анхан шатны танин мэдэхүйн болон ахисан түвшний мэдлэг олгох эх хэрэглэгдэхүүн болж байгаа нь төслийн бас нэгэн тогтвортой байлгах үр дүн билээ (Зураг 1, 2).

Зураг 1. “Тонж манлай 21” төслийн сургалтын гарын авлага

Зураг 2. “Тонж манлай 21” төслийн сургалтын гарын авлагын агуулгын хэсгээс

Зорилт хоёрын хүрээнд: “Тонж манлай 21” төслийн хүрээнд соёлын биет бус өвийн эх хэл, аман уламжлал ба түүний илэрхийллийн айд хамаарах бөхийн цол, морины цол /гийнгоо марзай/ -г өвлүүлэн уламжлуулах, түгээн дэлгэрүүлэх улмаар 21 аймаг бүх сумдын цоллооч нарыг бэлтгэх, мөн бөхийн цол, морины цолыг баталсан дүрэм журам ардын уламжлалтай хослуулан хэрхэн цоллох ур чадварыг сайжруулах, онцгой авьяас чадвартай шилдэг морь бөх цоллооч нарыг тодруулан гаргах, тэдний авьяасыг нээн илрүүлэх, харилцан туршлага солилцох болон үндэсний бөхийн засуул, морь, бөх цоллооч нарын залгамж халааг бэлтгэх, хүүхэд залуучуудад танин мэдэхүйн болон гоо зүй, урлаг уран сайхны мэдлэг олгох түүгээр дамжуулан Монгол соёлын өвийг таниулан сурталчлах зорилготойгоор сум бүрт 5 хоногийн танхимын сургалтыг амжилттай зохион байгууллаа (Зураг 3).

Зураг 3. “Тонж манлай 21” төслийн сургалтын зарын баннер

ТОНЖ МАНЛАЙ 21

ТӨСЛИЙН ХҮРЭЭНД ТӨВ АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН ДЭМНЛЭГ ТЭЙГЭЭР ЗОХИОН БАЙГУУЛАГДАН БҮН 5 ХОНГИЙН ТАНХИМЫН СУРГАЛТ

СУРГАЛТЫН ТӨРӨГ:
ҮНДЭСНИЙ БӨХИЙН ЗАСАГ
БӨХИЙН ЦОЛ
МОРЬНЫ ЦОЛ ГЛИНГОО МАРЗАЙ

ХАМТРАН АНИЛЛАГЧ:
АРХАЙТ АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГАН ГАЗАР
БӨЛӨӨСӨРӨГ, ЦАРИНХУС ХААНЫ ГАЗАР
БӨХИЙН ТАМГАР СПОРТЫН ГАЗАР

ХУГАЦАА:
2024 ОНЫ 10 САРЫН 27-31 КӨРӨНД

ХӨЛӨӨД БАРИХ +976-8817-5534

СУРГАГЧ БАГШ:
УРТЫН ДУУЧИН, УЛСЫН МОРЬ, БӨХ ЦОЛЛООЧ Б.ЦЭРЭНДАГВА

ХАМТРАН АНИЛЛАГЧ:
СОЁЛ СПОРТ, АНЛАП НЭЭЭЛЭЛЭЛТ ЗАЛБАРЧААНЫ ЯАМ
ТӨВ АЙМГИЙН БАЙНДЭЛГЭР СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГАН ГАЗАР
ТӨВ АЙМГИЙН БАЙНДЭЛГЭР СУМЫН СОЁЛЫН ТӨВ

ХӨЛӨӨД БАРИХ +976-8817-5534

Угсын хүмүүс засуулын түүх нь нийт нэгэн мялан дээрх бийх бөгөөд нэгдүгээр 0.5 см, хоёрдуг 0.5 см, 1.0 см, 1.5 см гэж гурван хуудтай байна. Угсын ахлах засуулын түүх нь...

Угсын хүмүүс засуулын түүх нь нийт нэгэн мялан дээрх бийх бөгөөд нэгдүгээр 0.5 см, хоёрдуг 0.5 см, 1.0 см, 1.5 см гэж гурван хуудтай байна. Угсын ахлах засуулын түүх нь...

Сургалтыг Говь-Алтай аймгийн Шарга сумын уугуул, Соёлын тэргүүний ажилтан, уртын дуучин, үндэсний бөхийн улсын ахлах засуул, улсын бөх цоллогч, улсын морь цоллооч Э.Хүрэлбаатар, Төв аймгийн Зуунмод сумын уугуул, уртын дуучин, урлаг судлаач, үндэсний бөхийн улсын засуул, улсын бөх цоллогч, улсын морь цоллооч Б.Цэрэндагва нар удирдан явуулж сургагч багшаар ажиллав.

(Зураг 4)

Зураг 4. “Тонж манлай 21” төслийн Архангай аймаг дахь сургалтын нээлт

“Тонж манлай 21” сургалт нь Үндэсний бөхийн засуул, Бөхийн цол, Морины цол, Гийнгоо марзай гэсэн үндсэн төрлүүдээр явагддаг боловч дотроо тухайн сургалтад хамрагдаж буй хүүхэд залуус, өвлөн уламжлагч нарт өөрсдийгөө илэрхийлэх чадвар, анхаарал төвлөрүүлэх, ой тогтоолт сайжруулах, амьсгааны дасгал, үндэсний бөхийн засуулын тухай үндсэн ойлголт, бөхийн гараа, дэвээ шаваа, бөхийн барилдааны дүрэм, онолын хичээл, засуул бөхөө тосч авах, гаргах, малгайг нь хэрхэн авах, өмсгөх, дамдин янсан бурхны зүрхэн тарни, гийнгоо марзайг нутаг нутгийн аялгуугаар, морины цолыг нас насны хувилбараар, үг ая дан, бөхийн цолны үг ая дан, хадаг, жолоо, цулбуур, ташуур, микрофон зэрэг жижиг хэрэглэлтэй харьцах, тайзны соёл, морины нас зүс хүйс, мэндлэх хүндлэх ёс, монгол эр хүний ёс жудаг, хэл яриа зүгшрүүлэх дасгал гэх мэт ёс заншлын холбогдолтой болон танин мэдэхүйн мэдлэг олгох зэрэг маш олон төрлийн зүйлсийг зааж өгдгөөрөө онцлогтой.

Зураг 5. “Тонж манлай 21” төслийн Архангай аймаг дахь сургалтад

хамрагдагсдын төлөөлөл

Энэ удаагийн Соёл, спорт, аялал жуулчлал, залуучуудын яамны соёл урлагийг дэмжих сангийн санхүүжилтээр зохион байгуулагдсан “Тонж манлай 21” төслийн сургалтаар нийтдээ 500 гаруй хүүхэд залуус, өвлөн уламжлагч ардын

авьяастнуудад үндэсний бөхийн засуул, бөх цоллооч, морь цоллоочийн анхан шатны болон танин мэдэхүйн мэдлэг, мөн улс, аймгийн засуул, бөх цоллооч, морь

цоллооч нарт ахисан түвшний мэдлэг олгож харилцан туршлага солилцлоо.

Зураг 6. “Тонж манлай 21” төслийн Төв аймаг Архуст сумын сургалтад хамрагдагсдын төлөөл

Морины цолны хувьд нас насны хувилбар буюу түрүүлж айрагдсан азарганы цол, их насны цол, соёолонгийн цол, хязаалангийн цол, шүдлэнгийн цол, дааганы цол гээд зургаан нас мөн баян ходоодны дааганы цолыг тус бүрт нь заахаас гадна сүүлийн үед уралдах болсон сонгомол дээд, дунд, доод гэсэн гурван насны ангилал гээд нийт 10 хувилбараар цоллох ур чадварыг суулгах тал дээр түлхүү анхаардаг.

Зураг 7. “Тонж манлай 21” төслийн Төв аймаг Баянжаргалан сумын сургалтад хамрагдагсдын төлөөлөл

Сургалтанд хамрагдсан хүүхэд залуучууд, өвлөн уламжлагч ардын авьяастнууд, аймаг, сумдын морь, бөх цоллоочдод аймгийн соёл урлаг, аялал жуулчлал, залуучуудын газар, спортын хороо, сумдын соёлын төвүүд Талархал, Батламж гардуулж байсан нь тухайн сургалтанд хамрагдсан хүүхэд залуус, иргэдэд урам хайрласан цаашид өсөн дэвжих, өвлөн уламжлах монгол соёлын өв, зан заншлаасаа суралцахад түлхэц болох үйл явдал болж байлаа.

Зураг 8. “Тонж манлай 21” төслийн Төв аймаг Өндөрширээт сумын сургалтад хамрагдагсад

“Тонж манлай 21” сургалт маань 4 хоног үргэлжлээд 5 дахь өдрөө буюу сургалтынхаа төгсгөлд тухайн аймаг, сумдын удирдлагууд, хамтран ажилласан байгууллагууд, тухайн сургалтад хамрагдсан хүүхэд залуусын гэр бүлийнхэн болон нутгийн иргэдэд сурч мэдсэн зүйлсээ тайлагнаж бөхийн цол, морины цол гийнгоо марзайгаа дуудан сонирхуулдаг.

9. “Тонж манлай 21” төслийн *Төв аймаг Баяндэлгэр сумын сургалтад хамрагдагсад*

Энэхүү сургалтаа хүүхдүүдэд заахдаа тухайн сумынх нь наадам болж буйгаар эсвэл хамт сургалтад сууж буй хүүхдүүдийн хэн нэгнийг сонгож даахиных нь найр болж буй мэтээр зохиомжлон зөвхөн бөхийн цол, морины цолноос гадна ерөөл магтаал, монгол ардын бэсрэг уртын дуу зэргийг хамтад нь заахад хүүхдүүд маш сонирхолтой хүлээж авч уйдаггүйгээр идэвхитэй оролцож байлаа.

Сургалтад хамрагдаж буй хүүхэд залуусын нас болон хоолойн өнгө тембрийг харгалзан үзэж насаар нь ангилж суулган хоолойн өнгө болон насны онцлогт нь тохируулж дасгал, цолыг заах нь илүү үр дүнтэй. Тухайлбал арван жилийн төгсөх ангийн сурагчид шилжилтийн нас нь явагдаж байдаг тул хамаагүй хүчилж удаан дуудуулахгүй байх, мөн хэтэрхий дээд өнгөнөөс цоллуулахгүй байх тал дээр мэргэжлийн түвшинд анхаарч ажилласан.

Тухайн суманд зохион байгуулагдах урлаг соёл, спортын үйл ажиллагаануудтай уялдуулан сургалтаа зохион байгуулах нь илүү үр дүнтэй санагдсан. Өөрөөр хэлбэл сургалт явагдах үеэр хүүхдийн буюу өсвөрийн бөхийн барилдаан, аливаа баярт зориулсан бөхийн барилдаан давхацвал сургалтад суусан хүүхэд залууст үлгэр дуурайлал болох практик дадлага хийх монгол соёлын өвөөсөө суралцах бүрэн боломж олгодог.

Зураг 10. “Тонж манлай 21” төслийн Төв аймаг Баянцагаан сумын сургалтад хамрагдагсад, дадлага хичээлд дэмжсэн өсвөрийн бөхчүүд

“Тонж манлай 21” төслийн хүрээнд зохион байгуулагдаж буй Үндэсний бөхийн засуул, Бөх цоллооч, Морь цоллоочийн сургалт нь хүүхэд залууст танин мэдэхүйн мэдлэг олгохоос гадна үндэсний хувцас түүний хэрэглээ буюу Монгол дээл, малгай, бүс, гутал, бөхийн зодог, шуудаг, монгол цамц, монгол гутал, хадаг зэргийг өмсөх, эдлэх, хэрэглэх, дээдлэх үйл явцыг өргөн дэлгэрүүлж буйгаараа онцлогтой.

Одоо цагт хүүхэд багачуудын маань хувьд гадны соёлд хэт их автаж, гадны контент нэвтрүүлэг, утасны тоглоом зэрэгт донтож монгол соёлын өвөөсөө алсарч байна. Үүнээс сэргийлэхийн тулд төрөөс бодлогын хэмжээнд авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээ, үндэсний хөтөлбөрүүд, боловсролын системд шат дараатай тусгаж өгөх зарим зүйлсийг багтааж буй нь тус сургалтын үр дүн зорилго биелэлээ олж байгаагийн илрэл юм.

Зураг 11. “Тонж манлай 21” төслийн *Дархан уул аймаг Хонгор сумын сургалтад хамрагдагсад, дадлага хичээл*

Учир нь энэ сургалтын 5 хоногийн хугацаанд хүүхэд багачууд бага ч гэсэн гар утас, интернэт орчин, гадны соёлоос хөндийрч чөлөөт цагаа зөв боловсон өнгөрүүлэх, уламжлалт өв соёлоосоо суралцах, найз нөхдийнхөө хүрээг тэлэх, оюун санааны хувьд чөлөөтэй сэтгэн бодох гээд маш олон эерэг үр дагаварыг олж авснаараа ирээдүйн зөв монгол эр хүнийг бэлтгэх суурь болж өгсөн.

Зураг 12. “Тонж манлай 21” төслийн *Дархан уул аймаг дахь сургалтад* хамрагдагсад

Цаашид энэ төслийн хүрээнд монгол орныхоо 21 аймаг бүх сумдад үндэсний бөхийн засуул, бөх цоллооч, морь цоллооч, гийнгоо марзай, ерөөл магтаал, уртын дуу, ёс заншлын сургалтыг үргэлжлүүлэн явуулахаар төлөвлөж байна.

Зураг 13. “Тонж манлай 21” төслийн *Дархан уул аймгийн Шарын гол сум* сургалтад хамрагдагсад

Зураг 15. Сургалтанд хамрагдсан хүүхэд багачууд, иргэд, ардын авьяастнуудын мэдээлэл болон заагдсан хичээлийн сэдэв төрөл

ХИЧЭЭЛИЙН НЭР				
Сар агвар	Заасан сэдэв	Хичээлийн хэлбэр		Багийн гарын үсэг
		Лекц/Цаг	Дад. семинар	
1	Бордгийн танилцуулга хүр, хялалт Бордгийн шалтгаан, хэргийн Сэтгэлмэл аргаар сэтгүүл, танилцуулга.	→ Бордгийн аргаар хичээлийн дүрмийг.		
2	Анхны дасгал, агвар, үнэ, хэрэг, 64 арг, 32 дугаар хэргийн хэргийн.			
3	Бордгийн танилцуулга хүр, хялалт, гэрэл, хэрэг, хэргийн.			
4	Бордгийн гэрэл, хэрэг, хэргийн.			
5	Бордгийн гэрэл, хэрэг, хэргийн.			
6	Бордгийн гэрэл, хэрэг, хэргийн.			
7	Бордгийн гэрэл, хэрэг, хэргийн.			
8	Бордгийн гэрэл, хэрэг, хэргийн.			
9	Бордгийн гэрэл, хэрэг, хэргийн.			
10	Бордгийн гэрэл, хэрэг, хэргийн.			
11	Бордгийн гэрэл, хэрэг, хэргийн.			
12	Бордгийн гэрэл, хэрэг, хэргийн.			
13	Бордгийн гэрэл, хэрэг, хэргийн.			
14	Бордгийн гэрэл, хэрэг, хэргийн.			
15	Бордгийн гэрэл, хэрэг, хэргийн.			
16	Бордгийн гэрэл, хэрэг, хэргийн.			
17	Бордгийн гэрэл, хэрэг, хэргийн.			
18	Бордгийн гэрэл, хэрэг, хэргийн.			
19	Бордгийн гэрэл, хэрэг, хэргийн.			

		ИРЦ	
		Сар өдөр	
№	Овог нэр		
1	Ватгалс Тогс-Ногдс 9	V V V V V V V V V	-
2	Зайвсгалс Агаарс 6	V V V V V V V V	-
3	Сонголын Ватгалс 7	V V V V V V V V	-
4	Энгийн Ватгалс 5	V V V V V V V V	-
5	Ватгалс Эрдэмт 5	V V V V V V V V	-
6	Ватгалс Тогс 5	V V V V V V V V	-
7	Ватгалс Тогс 5	V V V V V V V V	-
8	Ватгалс Тогс 5	V V V V V V V V	-
9	Ватгалс Тогс 5	V V V V V V V V	-
10	Ватгалс Тогс 5	V V V V V V V V	-
11	Ватгалс Тогс 5	V V V V V V V V	-
12	Ватгалс Тогс 5	V V V V V V V V	-
13	Ватгалс Тогс 5	V V V V V V V V	-
14	Ватгалс Тогс 5	V V V V V V V V	-
15	Ватгалс Тогс 5	V V V V V V V V	-
16	Ватгалс Тогс 5	V V V V V V V V	-
17	Ватгалс Тогс 5	V V V V V V V V	-
18	Ватгалс Тогс 5	V V V V V V V V	-
19	Ватгалс Тогс 5	V V V V V V V V	-
20	Ватгалс Тогс 5	V V V V V V V V	-
21	Ватгалс Тогс 5	V V V V V V V V	-
22	Ватгалс Тогс 5	V V V V V V V V	-
23	Ватгалс Тогс 5	V V V V V V V V	-
24	Ватгалс Тогс 5	V V V V V V V V	-
25	Ватгалс Тогс 5	V V V V V V V V	-
26	Ватгалс Тогс 5	V V V V V V V V	-
27	Ватгалс Тогс 5	V V V V V V V V	-
28	Ватгалс Тогс 5	V V V V V V V V	-
29	Ватгалс Тогс 5	V V V V V V V V	-
30	Ватгалс Тогс 5	V V V V V V V V	-
31	Ватгалс Тогс 5	V V V V V V V V	-
32	Ватгалс Тогс 5	V V V V V V V V	-
33	Ватгалс Тогс 5	V V V V V V V V	-

№	Овог год	Сар олов
1	Т. Тандар (Тару) 12 L V V	В. Златица
2	Државна Радница 12 L V V	В. Златица
3	Државна Радница 12 L V V	В. Златица
4	Државна Радница 12 L V V	В. Златица
5	Државна Радница 12 L V V	В. Златица
6	Државна Радница 12 L V V	В. Златица
7	Државна Радница 12 L V V	В. Златица
8	Државна Радница 12 L V V	В. Златица
9	Државна Радница 12 L V V	В. Златица
10	Државна Радница 12 L V V	В. Златица
11	Државна Радница 12 L V V	В. Златица
12	Државна Радница 12 L V V	В. Златица
13	Државна Радница 12 L V V	В. Златица
14	Државна Радница 12 L V V	В. Златица
15	Државна Радница 12 L V V	В. Златица
16	Државна Радница 12 L V V	В. Златица
17	Државна Радница 12 L V V	В. Златица
18	Државна Радница 12 L V V	В. Златица
19	Државна Радница 12 L V V	В. Златица
20	Државна Радница 12 L V V	В. Златица
21	Државна Радница 12 L V V	В. Златица
22	Државна Радница 12 L V V	В. Златица
23	Државна Радница 12 L V V	В. Златица
24	Државна Радница 12 L V V	В. Златица
25	Државна Радница 12 L V V	В. Златица
26	Државна Радница 12 L V V	В. Златица
27	Државна Радница 12 L V V	В. Златица
28	Државна Радница 12 L V V	В. Златица
29	Државна Радница 12 L V V	В. Златица
30	Државна Радница 12 L V V	В. Златица
31	Државна Радница 12 L V V	В. Златица
32	Државна Радница 12 L V V	В. Златица
33	Државна Радница 12 L V V	В. Златица
34	Државна Радница 12 L V V	В. Златица
35	Државна Радница 12 L V V	В. Златица
36	Државна Радница 12 L V V	В. Златица
37	Државна Радница 12 L V V	В. Златица
38	Државна Радница 12 L V V	В. Златица
39	Државна Радница 12 L V V	В. Златица
40	Државна Радница 12 L V V	В. Златица

[illegible]

Зураг 16. Сургалтанд хамрагдсан хүүхэд багачууд, иргэд, ардын авьяастнуудын мэдээлэл болон заагдсан хичээлийн сэдэв төрөл

МОНГОЛЫН УРТЫН ДУУНЫ ХОЛБОО

Олгосон: *[Signature]*

202*7* оны *7* сарын 23 өдөр

Хүчинтэй хугацаа: *[Signature]*

202*7* оны *7* сарын 23 өдөр

Сунгалт:

Овог: *Баясанхүү*

Нэр: *Цэрэндал*

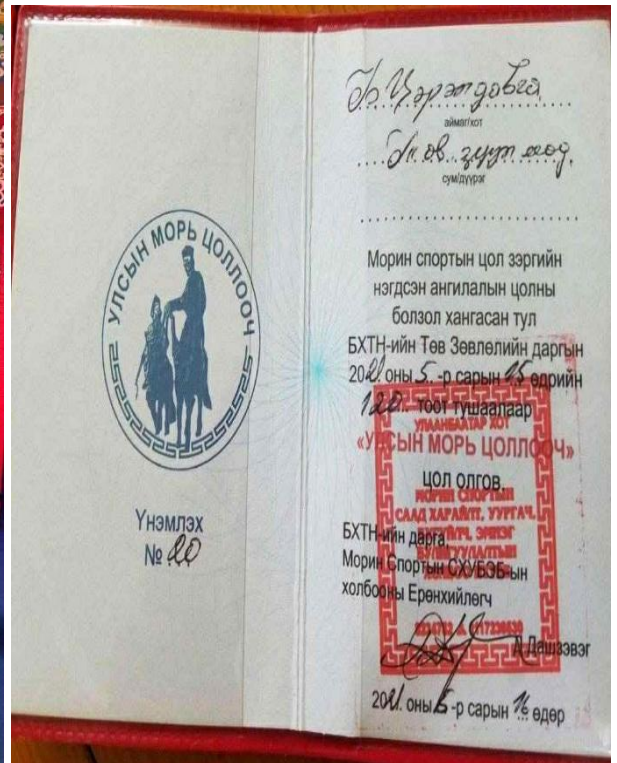
Албан тушаал: *Зөвлөх*

ТЭРГҮҮН *Б.БАТБОЛД* /МУГЖ/

202... оны сарын өдөр

202... оны сарын өдөр

202... оны сарын өдөр

“ТОНЖ МАНЛАЙ”

“ТОНЖ МАНЛАЙ 21”

Төслийн сургалтад зориулсан гарын авлага

ҮНДЭСНИЙ БӨХИЙН ЗАСУУЛ, БӨХИЙН ЦОЛ, МОРИНЫ ЦОЛНЫ ТУХАЙ

Соёл, спорт, аялал жуулчлал, залуучуудын яамны соёл, урлагийг дэмжих сангийн санхүүжилтээр бүтээв.

Төв аймгийн Зуунмод сумын уугуул уртын дуучин, урлаг судлаач, улсын засуул, улсын бөх цоллогч, улсын морь цоллооч Б.Цэрэндагва

Улаанбаатар хот
2024 он

ТОНЖ МАНЛАЙ 21

ТӨСЛИЙН ХҮРЭЭНД **АРХАНГАЙ** АЙМГИЙН **ЭРДЭНЗМАНДАЛ** СУМЫН ТҮҮХТ **100** ЖИЛИЙН ОЙГ УГТАЖ ЗОХИОН БАЙГУУЛАГДАХ СОЁЛЫН БИЕТ БҮС ӨВИЙН **5** ХОНОГИЙН ТАНХИМЫН СУРГАЛТ

СУРГАЛТЫН ТӨРӨЛ:
ҮНДЭСНИЙ 6ВХИЙН ЗАСЧУЛ,
6ВХИЙН ЦОЛ,
МОРИНЫ ЦОЛ (ГИИНГОО МАРЗАЙ)

БЯМБА-ЛИХАГВА ГАРАГ
2025 ОНЫ 02 САРЫН 15-19-НЫ ӨДРИЙН ХООРОНД

ХОЛБОО БАРИХ: **+976-8817-5534**

СУРГАГЧ БАГШ:
УРТЫН ДУУЧИН, УЛСЫН МОРЬ, 6ВХ ЦОЛООЧ **Б.ЦЭРЭНДАГВА**

ИВЭЭН ТЭГТЭГЧ:
ЭРДЭНЗМАНДАЛ СУМЫН ЗДТГ

ХАМТРАН АЖИЛЛАГЧ:
ЭРДЭНЗМАНДАЛ СУМЫН НУТГИЙН ЗӨВЛӨЛ
ЭРДЭНЗМАНДАЛ СУМЫН ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛЬ
ЭРДЭНЗМАНДАЛ СУМЫН СОЁЛЫН ТӨВ

Мөн Олон улсын ахмадын баярын өдөр хорооныхоо нийт 100 гаран ахмадад уртын дуу дуулж соёлын биет бүс өвийг түгээн дэлгэрүүлсэн билээ.

ТӨРИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ НЭГДСЭН СИСТЕМЭЭР
ДАМЖУУЛАН МЭДЭЭЛЭЛ ХАРИУЦАГЧААС
ОЛГОХ ЛАВЛАГАА, ТОДОРХОЙЛОЛТ

2024 оны 12-р сарын 16-ны өдөр

Засгийн газрын 2023 оны 3 дугаар сарын 15-ны өдрийн 100 дугаар тогтоолын 3 дугаар хавсралт

Мангтын № И-17

УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ЕРӨНХИЙ ГАЗАР
ИРГЭНИЙ ҮНЭМЛЭХИЙН ЛАВЛАГАА

Үндсэн мэдээлэл:

Монгол Улсын иргэн

Регистрийн дугаар: H390020515
Овог: Боржигон
Эцэг /эх/-ийн нэр: Баасанхүү
Өөрийн нэр: ЦЭРЭНДАВГА
БС үндэс: Халх
Хүйс: Эрэгтэй

Төрсний мэдээлэл:

Төрсөн он, сар, өдөр: 1990-02-05

Хаяг:

УБ, Налайх, 5-р хороо
гайдан уул 6 гудамж 7
тоот

Иргэний үнэмлэх:

Бүртгэлийн дугаар: 111306140593
Олгосон огноо: 2015-09-30 00:00
Хүчинтэй хугацаа: 2035/02/05
Хад дэх: 2

Гадаад паспорт:

Гадаад паспортын
дугаар: E 3328789
Огноо: 2023/02/07

БАЙНГА ОРШИН СУУГАА ХАЯГИЙН ӨӨРЧЛӨЛТ

Огноо	Аймаг, хот	Сум, дүүрэг	Баг, хороо	Хороолол	Хотхон	Гудамж	Байр	Хашаа, хаалга
2018/06/13	Улаанбаатар	Баянгол	12-р хороо	6 бичил хороолол	-	хасбаатар	24	59
2020/01/22	Улаанбаатар	Баянгол	20-р хороо	-	-	москва	53/9	78
2022/10/07	Улаанбаатар	Баянгол	29-р хороо	-	-	москва	53/9	78

Хүсэлт гаргасан хэлбэр: Төрийн үйлчилгээний цахим систем

Төрийн үйлчилгээний нэгдсэн системээс олгосон датагддаггүй дугаар бүхий
цахим баримт бичиг нь цаасан баримт бичгийн нэгэн адил хүчинтэй байна.
Мэдээлэл хариуцагч байгууллагын хаяг: Улаанбаатар, Сүхбаатар, 11-р хороо
Цагдаагийн гудамж, Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар
Мэдээлэл хариуцагч байгууллагын холбоо барих утас: 1800-1890

НИЙСЛЭЛИЙН БАЯНГОЛ ДҮҮРГИЙН 29 ДҮГЭЭР
ХОРООНЫ ЗАСАГ ДАРГЫН ТОДОРХОЙЛОЛТ

53/6-р байр, Эрин хороолол, Москвагийн гудамж-1,
Баянгол дүүрэг, Улаанбаатар хот, 16100, Утас:77661129
Цахим шуудан: Bgd29khoroo@gmail.com

2025 оны 12 сарын 19 өдөр

Улаанбаатар хот

БАЯНГОЛ ДҮҮРГИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН
ГАЗАР
-д/т уламжлав

Манай хорооны Эрин хороолол 53/9 байр 78 тоотод оршин суух Баасанхүүгийн Цэрэндагва нь "Тонж манлай 21" төслийг хэрэгжүүлж Монгол улсын 21 аймгаар соёлын биет бус өвийг түгээн дэлгэрүүлж ном, гарын авлага гаргахын зэрэгцээ уртын дуучин, урлаг судлаач, улсын засуул, улсын бөх цоллогч, улсын морь цоллооч хийж соёлын биет бус өвийг түгээн дэлгэрүүлэх үйлсэд үнэтэй хувь нэмрээ оруулж яваа шилдэг залуу тул өвлөн уламжлагчдын шагналд шагнуулахаар тодорхойлж байна.

ЗОХИОН БАЙГУУЛАГЧ

Ж.ХАНДМАА

Засаг дарга томилогдоогүй байгаа тул тамга түшигч зохион байгуулагч байгаа болно.

МОНГОЛ УЛС
НИЙСЛЭЛИЙН ЗАСАГ ДАРГА

Наадамчдын зам 1200, Арцатын ам,
23 дугаар хороо, Хан-Уул дүүрэг,
Улаанбаатар хот, 17100
Утас: (976-11) 32 39 77, 32 71 99
Цахим хуудас: www.ulaanbaatar.mn

2025. 12.30 № 01/8600

танай _____ -ны № _____ -т

СОЁЛЫН ӨВИЙН ҮНДЭСНИЙ
ТӨВИЙН ЗАХИРАЛ Г.ЭНХБАТ ТАНАА

“Соёлын биет бус өвийг үндэсний болон дэлхийн хэмжээнд сурталчлан алдаршуулах, түгээн дэлгэрүүлэхэд онцгой хувь нэмэр оруулсан өвлөн уламжлагчид мөнгөн шагнал олгох тухай журам”-ын дагуу шалгуур үндэслэл хангаж буй өвлөн уламжлагчдын мэдээллийг хавсралтаар хүргүүлж байна.

Хавсралт 1. хуудастай.

НИЙСЛЭЛИЙН ЗАСАГ ДАРГА
БӨГӨӨД УЛААНБААТАР ХОТЫН
ЗАХИРАГЧ

Х.НЯМБААТАР

1725141030

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مصدق من الحلو من المصنفين و
مصدق من الحلو من المصنفين و

[illegible][illegible]

بندوبند من در سر صحنه (فصل دوم)
بمبستوستن من در سر صحنه

1725091434

Нийслэлийн Засаг даргын 2025 оны
...12... дүгээр сарын ...30...-ны өдрийн
...01/8600... дугаар албан бичгийн
хавсралт

ШАГНАЛД НЭР ДЭВШҮҮЛЭХ ӨВЛӨН
УЛАМЖЛАГЧДЫН НЭРС

Д/д	Дүүрэг	Нэр дэвшигчдийн тоо	Нэр дэвшигчийн мэдээлэл
1	Баянгол дүүрэг	6	Гүен Балданцэрэн /ГЮ47020919/
2			Хонгор Уртнасан /ПЭ56091001/
3			Баасанхүү Цэрэндагва /НЭ90020515/
4			Далхаа Эрдэнэзуу /УУ65011351/
5			Төмөрхүү Батмөнх /ЧП46021533/
6			Равжаа Санжсүрэн /ОЭ53091572/
7	Баянзүрх дүүрэг	2	Алтангэрэл Дагзмаа /РЭ51110901/
8			Эрдэнэцогт Баатаржав /УС72031617/
9	Налайх дүүрэг	1	Энхтуяа Хүрэлбаатар /ДП75031311/
10	Сонгинохайрхан дүүрэг	1	Дурма Балган /ОЭ60072973/
11	Сүхбаатар дүүрэг	1	Дэндэв Баярхуяг /ХН71051917/
12	Чингэлтэй дүүрэг	1	Задь Цэнгэлсайхан /ТЖ56020501/
13	Хан-Уул дүүрэг	1	Лхагвасүрэн Лхамрагчаа /ОЮ81040814/